

160
КОПІЯ

УКРАЇНА
ВИЩА РАДА ПРАВОСУДДЯ
РІШЕННЯ

23 жовтня 2018 року

Київ

№ 3235/0/15-18

Про скасування рішення Другої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя від 21 червня 2018 року № 1970/2дп/15-18 про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді **Орджонікідзевського районного суду міста Харкова Матвієвської Г.В.** до дисциплінарної відповідальності та закриття дисциплінарного провадження

Вища рада правосуддя, розглянувши скаргу судді Орджонікідзевського районного суду міста Харкова Матвієвської Ганни Вячеславівни на рішення Другої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя від 21 червня 2018 року № 1970/2дп/15-18 про притягнення її до дисциплінарної відповідальності,

встановила:

до Вищої ради правосуддя 10 серпня 2018 року (вх. № 4172/0/6-18) надійшла скарга судді Орджонікідзевського районного суду міста Харкова Матвієвської Г.В. на рішення Другої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя (далі – Дисциплінарна палата) від 21 червня 2018 року № 1970/2дп/15-18 про притягнення її до дисциплінарної відповідальності.

Відповідно до протоколу автоматизованого розподілу матеріалу між членами Вищої ради правосуддя від 10 серпня 2018 року доповідачем щодо вказаної скарги визначено члена Вищої ради правосуддя **Беляневича В.Е.**

Ухвалою Вищої ради правосуддя № 3234/0/15-18 від 23 жовтня 2018 року судді Матвієвській Г.В. поновлено строк на оскарження рішення Другої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя від 21 червня 2018 року № 1970/2дп/15-18 про притягнення її до дисциплінарної відповідальності.

Скарга судді Орджонікідзевського районного суду міста Харкова Матвієвської Г.В. подана з дотриманням вимог, визначених Законом України «Про Вищу раду правосуддя».

У скарзі суддя Матвієвська Г.В. не погоджується із рішенням Другої Дисциплінарної палати від 21 червня 2018 року № 1970/3дп/15-18, вважає, що розгляд заяви про забезпечення позову було здійснено справедливо, незалежним та неупередженим судом у розумні строки, передбачені процесуальним законодавством, а тому просить скасувати рішення Дисциплінарної палати від 21 червня 2018 року № 1970/2дп/15-18 про

притягнення її до дисциплінарної відповідальності та закрити дисциплінарне провадження.

Суддя Матвієвська Г.В., скаржник Шуба Д.В. повідомлені про дату, час і місце розгляду вказаної скарги. Зазначену інформацію оприлюднено на офіційному веб-сайті Вищої ради правосуддя.

У засіданні Вищої ради правосуддя суддя Матвієвська Г.В. підтримала скаргу на рішення Дисциплінарної палати від 21 червня 2018 року № 1970/2дп/15-18 у повному обсязі та просила її задовольнити.

Вища рада правосуддя, вивчивши скаргу та матеріали дисциплінарної справи, заслухавши доповідача – члена Вищої ради правосуддя Беяневича В.Е., суддю Матвієвську Г.В., дійшла висновку, що скарга судді Матвієвської Г.В. підлягає задоволенню з огляду на таке.

Матвієвська Ганна Вячеславівна Указом Президента України від 14 липня 2004 року № 790/2004 призначена на посаду судді Орджонікідзевського районного суду міста Харкова у межах п'ятирічного строку, Постановою Верховної Ради України від 15 квітня 2010 року № 2135-VI обрана на посаду судді цього суду безстроково.

До Вищої ради правосуддя 10 серпня 2017 року за вх. № Ш-4937/0/7-17 та 14 серпня 2017 року за вх. № Ш-4937/1/7-17 надійшли аналогічні за змістом дисциплінарні скарги Шуби Д.В., у яких зазначено про неналежну поведінку судді Орджонікідзевського районного суду міста Харкова Матвієвської Г.В. під час розгляду заяви про скасування заходів забезпечення позову у справі № 644/5616/16-ц за позовом Шуби О.О. до Шуби Д.В. про поділ майна подружжя та за зустрічним позовом Шуби Д.В. до Шуби О.О. про визнання майна, набутого у шлюбі, особистою приватною власністю.

Скаржник зазначила, що 22 червня 2017 року суддя Матвієвська Г.В. за результатами розгляду вказаної заяви постановила незаконну ухвалу, якою задовольнила заяву представника позивача про скасування заходів забезпечення позову. Скаржник стверджує, що суддя залишила поза увагою та не перевірила доводи відповідача щодо ухвали Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ (далі – ВССУ) від 15 червня 2017 року, якою відкрито касаційне провадження у вказаній справі та зупинено виконання рішень судів першої та апеляційної інстанції. Крім того, Шуба Д.В. зазначає, що скасування заходів забезпечення позову призвело до того, що відповідач Шуба О.О., використовуючи вказану ухвалу, здійснив перереєстрацію за собою прав власності на об'єкти нерухомого майна, визначені в рішенні Орджонікідзевського районного суду міста Харкова від 1 березня 2017 року та рішенні апеляційного суду Харківської області від 29 травня 2017 року, здійснивши таким чином фактичне виконання судових рішень, незважаючи на наявність ухвали ВССУ про зупинення виконання вказаних судових рішень, чим порушив її права.

Ухвалою Другої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя від 11 грудня 2017 року № 3981/2дп/15-17 відкрито дисциплінарну справу стосовно судді Орджонікідзевського районного суду міста Харкова Матвієвської Г.В. з огляду на те, що встановлені під час попередньої перевірки обставини могли свідчити про наявність в діях судді складу дисциплінарного

проступку, передбаченого підпунктом «б» пункту 1 частини першої статті 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Рішенням Дисциплінарної палати від 21 червня 2018 року № 1970/2дп/15-18 суддю Орджонікідзевського районного суду міста Харкова Матвієвську Г.В. притягнуто до дисциплінарної відповідальності та застосовано до неї дисциплінарне стягнення у виді суворої догани з позбавленням права на отримання доплат до посадового окладу судді протягом трьох місяців.

Із оскаржуваного рішення вбачається, що Дисциплінарною палатою під час розгляду дисциплінарної справи встановлено:

постановляючи ухвалу від 22 червня 2017 року, суддя Матвієвська Г.В. не обґрунтувала прийняте рішення про скасування заходів забезпечення позову у виді арешту спірного майна, вжитих ухвалою суду від 4 серпня 2016 року, взагалі не навела будь-яких мотивів, якими заявник обґрунтував свої вимоги та чому вони враховані судом, та не надала оцінки доводам представника відповідача за зустрічним позовом про існування ухвали судді ВССУ від 15 червня 2017 року про відкриття касаційного провадження у справі № 644/5616/16-ц та зупинення виконання рішень суду першої та апеляційної інстанції у цій справі;

постановляючи необґрунтовану та невмотивовану ухвалу про скасування заходів забезпечення позову, суддя не виконала одного з основних завдань цивільного судочинства – справедливого розгляду і вирішення цивільних справ із метою захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів фізичних осіб. Дії судді Матвієвської Г.В. призвели до порушення права Шуби Д.В. на справедливий суд, гарантованого пунктом 1 статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод;

постановлення ухвали про скасування заходів забезпечення позову призвело до істотних негативних наслідків, а саме позивач Шуба О.О. виконав перереєстрацію за собою права власності на об'єкти нерухомого майна, визначені в рішенні Орджонікідзевського районного суду міста Харкова від 1 березня 2017 року та рішенні апеляційного суду Харківської області від 29 травня 2017 року, здійснивши таким чином виконання зазначених судових рішень, незважаючи на наявність ухвали ВССУ від 15 червня 2017 року про зупинення виконання рішень.

Крім того, враховуючи зміст ухвали про скасування заходів забезпечення позову, яка не містить аргументів та мотивів прийняття рішення, а також неврахування посилок представника Шуби Д.В. на наявність ухвали ВССУ про зупинення виконання рішень попередніх інстанцій, Друга Дисциплінарна палата вважала, що порушення очевидних і зрозумілих за змістом вимог процесуального закону, а саме статей 1 та 210 ЦПК України, допущені суддею Матвієвською Г.В., не мають характеру суддівської помилки, а містять ознаки грубої недбалості.

У рішенні Дисциплінарної палати зазначено, що суддя Матвієвська Г.В. не обґрунтувала прийняте рішення про скасування заходів забезпечення позову у виді арешту спірного майна, вжитих ухвалою суду від 4 серпня 2016 року, взагалі не навела будь-яких мотивів, якими заявник обґрунтував свої вимоги

та чому вони враховані судом.

Дисциплінарна палата також встановила, що зміст ухвали про скасування заходів забезпечення позову взагалі не містить будь-яких аргументів та мотивів прийняття рішення. Також не враховано посилань представника Шуби Д.В. на наявність ухвали ВССУ про зупинення виконання рішень попередніх інстанцій.

Крім того, постановлення ухвали про скасування заходів забезпечення позову призвело до істотних негативних наслідків, а саме позивач Шуба О.О. виконав перереєстрацію за собою права власності на об'єкти нерухомого майна, визначені в рішенні Орджонікідзевського районного суду міста Харкова від 1 березня 2017 року та рішенні апеляційного суду Харківської області від 29 травня 2017 року, здійснивши таким чином виконання зазначених судових рішень, незважаючи на наявність ухвали ВССУ від 15 червня 2017 року про зупинення виконання рішень.

Також на такі порушення звернув увагу суд апеляційної інстанції в ухвалі від 20 липня 2017 року, де зазначено, що на день вирішення судом першої інстанції заяви про скасування заходів забезпечення позову вже існувала і була загальнодоступна для необмеженого кола осіб ухвала судді ВССУ від 15 червня 2017 року про відкриття касаційного провадження у справі за касаційною скаргою Шуби Д.В. на рішення Орджонікідзевського районного суду міста Харкова від 1 березня 2017 року та рішення апеляційного суду Харківської області від 29 травня 2017 року у справі за позовом Шуби О.О. до Шуби Д.В. про поділ майна подружжя, за зустрічним позовом Шуби Д.В. до Шуби О.О. про визнання майна, набутого у шлюбі, особистою приватною власністю, а також про витребування із Орджонікідзевського районного суду міста Харкова цивільної справи № 644/5616/16-ц і зупинення виконання вказаних рішень суду першої та апеляційної інстанцій.

Враховуючи викладене, Дисциплінарна палата дійшла висновку, що порушення, допущені суддею Матвієвською Г.В., не мають характеру суддівської помилки, а містять ознаки грубої недбалості.

У скарзі на рішення Дисциплінарної палати суддя Матвієвська Г.В. зазначила, що 22 червня 2017 року нею була постановлена ухвала про скасування заходів забезпечення позову за заявою позивача Шуби О.О., у зв'язку із тим, що саме він, Шуба О.О., і просив забезпечити позов. Оскільки позивач вважав, що потреба у задоволенні заходів забезпечення позову відпала, суддею Матвієвською Г.В. і було винесено відповідну ухвалу суду.

Згідно з вимогами статті 157 ЦПК України, якими суд керувався при винесенні ухвали від 22 червня 2017 року, якщо у задоволенні позову було відмовлено, провадження у справі закрито або заяву залишено без розгляду, вжиті заходи забезпечення позову застосовуються до набрання судовим рішенням законної сили. Проте суд може одночасно з ухваленням судового рішення або після цього постановити ухвалу про скасування заходів забезпечення позову.

Також у скарзі на рішення Дисциплінарної палати суддя Матвієвська Г.В. послалася на те, що при вирішенні питання про скасування забезпечення позову вона виходила із принципу верховенства права, диспозитивності та рівності сторін, усвідомлюючи зміст гарантій, передбачених статтею 126 Конституції

України щодо здійснення суддею своїх повноважень, з дотриманням вимог ЦПК України. Суддя вважає, що нею дотримано вимоги щодо забезпечення справедливого розгляду заяви позивача Шуби О.О.

Суддя Матвієвська Г.В. у скарзі також наголосила, що відповідач Шуба Д.В., яка була присутня в судовому засіданні під час вирішення питання щодо скасування заходів забезпечення позову, заперечувала проти задоволення такої заяви, посилаючись на рішення касаційної інстанції, проте не надала такого рішення суду.

Однак такі відомості судді в ухвалі Орджонікідзевського районного суду міста Харкова від 22 червня 2017 року про скасування заходів забезпечення позову відсутні, оцінку таким доводам відповідача не надано, а також не перевірено доводи щодо наявності ухвали ВССУ від 15 червня 2017 року про зупинення виконання рішень суду касаційної інстанції, на яку посилалась відповідач.

Оцінюючи доводи скарги, Вища рада правосуддя дійшла такого.

Вимоги до ухвали суду передбачено статтею 210 ЦПК України, згідно з якими ухвала повинна містити мотивувальну частину із зазначенням мотивів, з яких суд дійшов висновків про задоволення чи відмову у задоволенні клопотання.

Ці вимоги стосуються також ухвали щодо скасування заходів забезпечення позову.

Відповідно до Висновку № 11 (2008) Консультативної ради європейських суддів щодо якості судових рішень (пункти 34–36, 40) судові рішення повинні, у принципі, бути обґрунтованими. Виклад підстав прийняття рішення не лише полегшує розуміння та сприяє визнанню сторонами суті рішення, а, насамперед, є гарантією проти свавілля.

Суддя зобов'язаний вказати на доводи, що лежать в основі рішення й забезпечують його правомірність. Підстави прийняття рішення мають бути узгодженими, чіткими, недвозначними й несуперечливими. Вони повинні давати можливість читачеві простежити логіку міркувань, які привели суддю до ухваленого ним рішення.

Виклад підстав для прийняття рішення не повинен неодмінно бути довгим, оскільки необхідно знайти належний баланс між стислістю та правильним розумінням ухваленого рішення.

Статтею 6 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод гарантовано право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом. Це право згідно з практикою Європейського суду з прав людини включає в себе, серед іншого, право на вмотивованість судового рішення.

Водночас відповідно до практики Європейського суду з прав людини, хоча пунктом 1 статті 6 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод зобов'язано суди обґрунтовувати свої рішення, його не можна тлумачити як такий, що вимагає детальної відповіді на кожен аргумент (див. рішення у справі «Ван де Гурк проти Нідерландів» від 19 квітня 1994 року). Міра, до якої суд має виконати обов'язок щодо обґрунтування рішення, може бути різною залежно від характеру рішення.

Тому питання про те, чи порушив суд обов'язок обґрунтувати рішення, який впливає зі статті 6 Конвенції, може бути вирішено лише з огляду обставини справи (див. рішення у справі «Іро Балані проти Іспанії» від 9 грудня 1994 року).

У цьому випадку судові рішення стосується вирішення клопотання особи щодо скасування заходів забезпечення позову, причому заходів, вжитих для забезпечення позову цієї особи за її клопотанням.

Крім того, слід взяти до уваги і те, що, посилаючись на наявність ухвали ВССУ про відкриття касаційного провадження у справі і зупинення виконання рішень у справі, відповідач Шуба Д.В. не надала у судові засідання її тексту.

Системне тлумачення правил про дисциплінарну відповідальність суддів зокрема положень частини другої статті 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», а також Висновок №18 (2015) Консультативної ради європейських суддів вказують на те, що оцінки доказів і фактів, які здійснив суддя щоб розглянути справу, не повинні бути основою цивільної або дисциплінарної відповідальності судді, крім випадків злочинного, умисного порушення зобов'язань або, можливо, грубої недбалості.

Відповідно до Київських рекомендацій Організації з безпеки співробітництва в Європі щодо незалежності судочинства у Східній Європі, в Південному Кавказі та у Середній Азії (Київ, 23–25 червня 2010 року) процедура притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності повинна стосуватися підтверджених випадків порушення правил професійної поведінки, які є значними, недопустимими та, крім цього, ганьблять, репутацію суддівства.

Дисциплінарна відповідальність суддів не може бути наслідком змісту їхніх рішень або вироків, включаючи відмінності в юридичному тлумаченні між судами, наслідком прикладів суддівських помилок чи критики суддів.

Визнання судом апеляційної інстанції позиції судді Матвієвської Г.В. помилковою свідчить про допущення суддею Матвієвською Г.В. судової помилки, проте не вказує на наявність в її діях умислу або грубої (очевидної) недбалості, а отже – і на наявність складу дисциплінарного проступку передбаченого пунктом 4 частини першої статті 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

За таких обставин питання про те, чи мали дії судді Матвієвської Г.В. істотні негативні наслідки, не має правового значення для цілей вирішення питання про її дисциплінарну відповідальність.

У будь-якому разі Вища рада правосуддя вважає передчасним висновок Дисциплінарної палати щодо наявності таких наслідків, враховуючи, що відповідні реєстраційні дії були вчинені на підставі судових рішень Орджонікідзевського районного суду міста Харкова від 1 березня 2017 року та апеляційного суду Харківської області від 29 травня 2017 року у справі № 644/5616/16-ц, що на сьогодні є чинними та не скасованими.

Касаційний перегляд зазначених рішень до цього часу не завершений.

Згідно з пунктом 13.11 Регламенту Вищої ради правосуддя з результатами розгляду скарги Вища рада правосуддя ухвалює рішення відповідно до частини десятої статті 51 Закону України «Про Вищу раду правосуддя».

Відповідно до пункту 1 частини десятої статті 51 Закону України «Про Вищу раду правосуддя» за результатами розгляду скарги на рішення Дисциплінарної палати Вища рада правосуддя має право скасувати повністю рішення Дисциплінарної палати про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді та закрити дисциплінарне провадження.

На підставі викладеного Вища рада правосуддя за результатами розгляду скарги судді Матвієвської Г.В. дійшла висновку, що рішення Другої Дисциплінарної палати від 21 червня 2018 року № 1970/2дп/15-18 про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді Орджонікідзевського районного суду міста Харкова Матвієвської Г.В. підлягає скасуванню із закриттям дисциплінарного провадження щодо неї.

З огляду на викладене Вища рада правосуддя, керуючись статтею 131 Конституції України, статтею 111 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», статтею 51 Закону України «Про Вищу раду правосуддя», пунктами 13.9–13.11 Регламенту Вищої ради правосуддя,

вирішила:

рішення Другої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя від 21 червня 2018 року № 1970/2дп/15-18 про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді Орджонікідзевського районного суду міста Харкова Матвієвської Галини Вячеславівни скасувати та закрити дисциплінарне провадження.

Голова Вищої ради правосуддя

(підпис)

І.М. Бенедисюк

Члени Вищої ради правосуддя

(підпис)

В.Е. Беяневич

(підпис)

В.І. Говоруха

(підпис)

П.М. Гречківський

(підпис)

М.Б. Гусак

(підпис)

В.К. Комков

(підпис)

О.В. Маловацький

(підпис)

І.Ю. Мамонтова

(підпис)

А.М. Мірошниченко

(підпис)

А.А. Овсієнко

(підпис)

В.В. Шапран

(підпис)

Л.А. Швецова

ЗГІДНО З ОРИГІНАЛОМ

**Керівник секретаріату
Вищої ради правосуддя**

С.І. Пушкар